

Linux – polecenia

Polecenie	Opis
Podręcznik obsługi systemu	
apropos temat	Wyświetla listę nazw stron podręcznika związanych z danym tematem
man polecenie	Wyświetla stronę podręcznika dla danego polecenia
Informacje o systemie i komputerze	
uptime	Wyświetla czas pracy systemu
uname -a	Wyświetla informacje o komputerze i systemie
hostname	Wyświetla nazwę komputera
hostname stacja1	Zmienia nazwę komputera na "stacja1", aby zmiana była trwała, należy również zmienić zawartość pliku /etc/hostname
date	Wyświetla czas i datę
cal	Wyświetla kalendarz na bieżący miesiąc
cat /proc/cpuinfo	Wyświetla szczegółowe informacje o procesorze
cat /proc/meminfo	Wyświetla szczegółowe informacje o pamięci
free -h	Wyświetla informacje o pamięci fizycznej i pamięci wymiany
df -h	Wyświetla rozmiar wykorzystanej i wolnej przestrzeni w systemie plików
Operacje na katalogach	
pwd	Wyświetla nazwę bieżącego katalogu roboczego
cd katalog	Przechodzi do katalogu o nazwie "katalog"
cd ..	Przechodzi do katalogu nadrzędnego
cd	Przechodzi do katalogu domowego (/home/nazwa_użytkownika)
cd ~	To samo co wyżej
mkdir katalog	Tworzy katalog o nazwie "katalog"
rmdir katalog	Usuwa pusty katalog o nazwie "katalog"
mv stary nowy	Zmienia nazwę katalogu "stary" na "nowy"
mv katalog1 katalog2	Przenosi "katalog1" do katalogu o nazwie "katalog2"
cp -r katalog kopia	Tworzy kopię katalogu "katalog" o nazwie "kopia"
cp katalog1 katalog2	Kopiuje katalog "katalog1" do katalogu o nazwie "katalog2"
rm -r katalog	Usuwa katalog o nazwie "katalog" ze wszystkimi znajdującymi się w nim plikami i podkatalogami
du -sh katalog	Wyświetla rozmiar przestrzeni dyskowej zajmowanej przez katalog o nazwie "katalog"
Operacje na plikach	
touch plik	Tworzy pusty plik o nazwie "plik"
rm plik	Usuwa plik o nazwie "plik"
ls	Wyświetla zawartość bieżącego katalogu roboczego
ls -l	Wyświetla szczegółowe informacje o plikach i katalogach znajdujących się w bieżącym katalogu roboczym
ls -la	Tak jak wyżej, ale również wyświetla pliki ukryte
cp plik kopia	Tworzy kopię o nazwie "kopia" pliku o nazwie "plik"
cp plik katalog	Kopiuje plik o nazwie "plik" do katalogu o nazwie "katalog"
mv stary nowy	Zmienia nazwę pliku "stary" na nazwę "nowy"
mv plik katalog	Przenosi plik o nazwie "plik" do katalogu o nazwie "katalog"
file plik	Próbuje określić typ pliku o nazwie "plik"
cat plik	Wyświetla zawartość pliku "plik"
more plik	Wyświetli zawartość pliku o nazwie "plik" z podziałem na ekrany
less plik	To co wyżej, ale daje większe możliwości.

ln -s plik link	Tworzy dowiązanie symboliczne o nazwie " <i>link</i> " do pliku " <i>plik</i> "
ln plik link	Tworzy dowiązanie twarde o nazwie " <i>link</i> " do pliku " <i>plik</i> "
find katalog -name wzorzec	Przeszukuje katalog " <i>katalog</i> " oraz jego podkatalogi i znajduje pliki zgodne z " <i>wzorzec</i> "
Prawa dostępu do plików i katalogów	
chmod UGO plik	Nadaje kod praw dostępu o wartości " UGO " do pliku o nazwie " <i>plik</i> " Kod praw " UGO " ma postać: U – określa prawa dostępu dla właściciela pliku G – określa prawa dostępu dla grupy O – określa prawa dostępu dla wszystkich U, G, O mogą mieć wartość: <ul style="list-style-type: none"> • 0 (brak praw [--]) • 1 (prawo wykonania [--x]) • 2 (prawo zapisu [--w]) • 3 (prawo wykonania i zapisu [--wx]) • 4 (prawo odczytu [r--]) • 5 (prawo odczytu i wykonania [r-x]) • 6 (prawo odczytu i zapisu [rw-]) • 7 (wszystkie prawa [rwx])
chmod prawa plik	Zmienia prawa dostępu dla pliku o nazwie " <i>nazwa</i> " Nowe prawa " <i>prawa</i> " mają postać: kto operator prawo kto – zestaw znaków wskazująca kogo dotyczy zmiana: <ul style="list-style-type: none"> • u (użytkownik, właściciel) • g (grupa) • o (inni) • a (wszyscy) operator – znak wykonywanej operacji <ul style="list-style-type: none"> • + (dodanie prawa) • - (zabranie prawa) • = (ustalenie prawa) prawo – zestaw znaków określający, które prawa będą zmieniane <ul style="list-style-type: none"> • r (prawo do czytania) • w (prawo do pisania) • x (prawo do wykonania)
chown user plik	Zmienia właściciela pliku o nazwie " <i>plik</i> " na użytkownika " <i>user</i> "
chown -R user katalog	Zmienia właściciela katalogu " <i>katalog</i> " i całej jego zawartości na użytkownika " <i>user</i> "
chown user:gr plik	Zmienia właściciela pliku o nazwie " <i>plik</i> " na użytkownika " <i>user</i> " i grupę użytkowników o nazwie " <i>gr</i> "
Zarządzanie użytkownikami i grupami	
id	Wyświetla obecną nazwę użytkownika i grupy do których należy użytkownik oraz ich numery UID i GID.
who	Wyświetla informacje o aktualnie zalogowanych użytkownikach
whoami	Wyświetla informacje o aktualnie zalogowanym użytkowniku
su	Chwilowe uzyskanie uprawnień administratora systemu
su użytkownik	Chwilowe przełączanie się na konto użytkownika o nazwie " <i>użytkownik</i> "
sudo polecenie	Wykonanie polecenia z uprawnieniami administratora
useradd nazwa -m -s /bin/bash	Tworzy: konto użytkownika o nazwie " <i>nazwa</i> " katalog domowy użytkownika i ustawia powłokę na BASH

adduser nazwa	Tworzy konto użytkownika o nazwie "nazwa" (wersja bardziej przyjazna w użyciu)
userdel nazwa	Usuwa konto użytkownika o nazwie "nazwa"
userdel -r nazwa	To co wyżej, ale usuwa również katalog domowy użytkownika
passwd	Zmienia własne hasło
passwd nazwa	Zmienia hasło użytkownika o nazwie "nazwa"
groupadd nazwa	Tworzy grupę użytkowników o nazwie "nazwa"
groupdel nazwa	Usuwa grupę użytkowników o nazwie "nazwa"
cat /etc/passwd	Wyświetla szczegółowe informacje o kontach użytkowników istniejących w systemie
cat /etc/group	Wyświetla szczegółowe informacje o grupach użytkowników istniejących w systemie
Zarządzanie procesami	
ps	Gromadzi i wyświetla informacje o procesach
ps -aux	To co wyżej, ale bardziej szczegółowe informacje
kill pid	Kończy proces o numerze "pid"
killall nazwa	Kończy wszystkie procesy o nazwie "nazwa"
top	Wyświetla na bieżąco aktualizowane informacje o procesach
Archiwizacja i kompresja plików	
tar -cvf arch.tar pliki	Tworzy archiwum "arch.tar" zawierające "pliki"
tar -cvf arch.tar katalog	Tworzy archiwum "arch.tar" zawierające wszystkie pliki z katalogu „katalog”
tar -xvf arch.tar	Rozpakowuje archiwum "arch.tar"
tar -czvf arch.tgz pliki	Tworzy skompresowane archiwum "arch.tgz" zawierające "pliki"
tar -czvf arch.tgz katalog	Tworzy skompresowane archiwum "arch.tgz" zawierające wszystkie pliki z katalogu „katalog”
tar -xzvf arch.tgz	Rozpakowuje skompresowane archiwum „arch.tgz”
gzip plik	Kompresuje plik (lub pliki) i tworzy archiwum (lub archiwa)
gunzip arch.gz	Rozpakowuje archiwum „arch.gz”
gzip -r katalog	Kompresuje wszystkie pliki w katalogu „katalog”
Instalowanie oprogramowania	
apt-get update	Aktualizuje listę pakietów
apt-get install nazwa_pakietu	Instaluje pakiet (program) o nazwie „nazwa_pakietu”
apt-get remove nazwa_pakietu	Usuwa pakiet (program) o nazwie „nazwa_pakietu”
apt-cache search nazwa_pakietu	Szuka w repozytorium pakietu (programu) „nazwa_pakietu”